

พระราชบัญญัติ
เครื่องหมายครุฑพ่าห์
พ.ศ. 2534

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2534

เป็นปีที่ 46 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายครุฑพ่าห์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องหมายครุฑพ่าห์ พ.ศ. 2534”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ประกาศ และระเบียบในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“เครื่องหมายครุฑพ่าห์” หมายความว่า เครื่องหมายรูปครุฑพ่าห์หรือพระครุฑพ่าห์ ไม่ว่าในอิริยาบถใด และไม่ว่ามีข้อความ ภาพหรือเครื่องหมายอื่นประกอบด้วยหรือไม่

“ห้างร้านบริษัท” หมายความว่า กิจการที่ตั้งขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจ โดยใช้ชื่อทางธุรกิจว่า “ห้าง” “ร้าน” “บริษัท” หรือชื่ออื่นในทำนองเดียวกัน ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม

“ตราตั้ง” หมายความว่า หนังสือรับรองการพระราชทานพระบรม-
ราชานุญาตที่ออกให้แก่บุคคลหรือห้างร้านบริษัท เพื่อแสดงว่าบุคคลหรือห้างร้านบริษัทตามที่ระบุชื่อ
เป็นผู้ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในกิจการที่ระบุได้

“เครื่องหมายตราตั้ง” หมายความว่า เครื่องหมายครุฑพ่าห์ที่มีข้อความ
ประกอบเบื้องล่างว่า “โดยได้รับพระบรมราชานุญาต” หรือข้อความเป็นอักษรต่างประเทศตามที่
สำนักพระราชวังกำหนด ที่บุคคลหรือห้างร้านบริษัทมีสิทธิที่จะใช้ เมื่อได้รับตราตั้งแล้ว

(แก้ไขเพิ่มเติมโดย มาตรา 3 แห่ง พระราชบัญญัติเครื่องหมายครุฑพ่าห์ (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2535 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 10 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535)

มาตรา 5 การทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในราชการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะ-
รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 6 การทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในราชการในพระองค์พระมหากษัตริย์
ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

มาตรา 7 การทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ในกรณีอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ใน
มาตรา 5 หรือมาตรา 6 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 8 การขอพระราชทานตราตั้ง คุณสมบัติอื่นของผู้ขอพระราชทานตราตั้ง
และการทำหรือใช้เครื่องหมายตราตั้ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 9 บุคคลหรือห้างร้านบริษัท ที่ขอพระราชทานตราตั้ง ต้องมีคุณสมบัติ
ดังต่อไปนี้

- (1) มีฐานะการเงินดี และไม่มีหนี้สินส่วนตัว
- (2) ประกอบกิจการโดยสุจริตและไม่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (3) คุณสมบัติอื่นใดที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา 8

มาตรา 10 คำขอพระราชทานตราตั้งให้ยื่นต่อสำนักพระราชวัง เมื่อสำนักพระราชวังได้ตรวจสอบและพิจารณาเห็นว่าบุคคลหรือห้างร้านบริษัทใดที่ขอพระราชทานตราตั้งมีคุณสมบัติตามมาตรา 9 และสมควรได้รับพระราชทานตราตั้ง ให้นำความขึ้นกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้นำนายกรัฐมนตรีในฐานะบังคับบัญชาสำนักพระราชวังออกตราตั้งให้และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 11 ตราตั้งเป็นของพระราชทานเฉพาะบุคคล สิทธิรับพระราชทานตราตั้ง และใช้เครื่องหมายตราตั้งย่อมสั้นสุดลง เมื่อปรากฏว่า

(1) สำนักพระราชวังเรียกคืน เพราะบุคคลหรือห้างร้านบริษัทที่ได้รับพระราชทานตราตั้ง

(ก) ตาย

(ข) เลิกประกอบกิจการประเภทที่ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้ตราตั้งนั้น

(ค) โอนกิจการดังกล่าวให้ผู้อื่นดำเนินการ หรือ

(2) สำนักพระราชวังเห็นสมควรเพิกถอน ตามมาตรา 11 ทวิ วรรคสอง (มาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 11 แก้ไขเพิ่มเติมโดย มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายครุฑพ่าห์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 10 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535)

มาตรา 11 ทวิ เมื่อปรากฏกรณีตามมาตรา 11 (1) ให้สำนักพระราชวังเรียกให้บุคคลหรือห้างร้านบริษัทที่ได้รับพระราชทาน ทายาท หรือผู้รับโอนกิจการ แล้วแต่กรณี ส่งคืนตราตั้งที่นายกรัฐมนตรีออกให้ตามมาตรา 10 ภายในเวลาที่กำหนด

เมื่อสำนักพระราชวังได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ยังไม่ได้รับตราตั้งคืน ภายในเวลาที่กำหนด หรือเมื่อได้ตรวจสอบและพิจารณาเห็นว่า บุคคลหรือห้างร้านบริษัทที่ได้รับพระราชทานตราตั้งขาดคุณสมบัติตามมาตรา 9 หรือคุณสมบัติอันเป็นเหตุให้การได้รับพระราชทานตราตั้งเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ หรือมีเหตุอื่นอันสมควรเพิกถอนตราตั้ง ให้นำความขึ้นกราบ-

บังคับขุดขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้นายกรัฐมนตรี
สั่งเพิกถอนตราตั้งที่ได้ออกให้ตามมาตรา 10

เมื่อสำนักพระราชวังได้รับตราตั้งคืนตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อนายกรัฐมนตรีสั่งเพิกถอน
ตราตั้งตามวรรคสองแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(แก้ไขเพิ่มเติมโดย มาตรา 5 แห่ง พระราชบัญญัติเครื่องหมายครุฑพ่าห์ (ฉบับที่ 2) พ.
ศ. 2535 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 10 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535)

มาตรา 12 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา 7 หรือ
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการทำหรือใช้เครื่องหมายตราตั้งที่ออกตามมาตรา 8 ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 13 ผู้ใดไม่มีสิทธิที่จะทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์ ตราตั้ง หรือเครื่องหมาย
ตราตั้งหรือมีสิทธิแต่สิทธิเช่นว่านั้นสิ้นสุดลงแล้วตามมาตรา 11 กระทำการเช่นนั้นเพื่อให้บุคคลอื่น
เชื่อว่าตนมีสิทธิหรือยังคงมีสิทธิต่อไป หรือไม่ยอมส่งคืนตราตั้งเมื่อถูกเรียกให้ส่งคืนตามมาตรา 11 ทวิ
วรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(มาตรา 12 และมาตรา 13 แก้ไขเพิ่มเติมโดย มาตรา 6 แห่ง พระราชบัญญัติเครื่องหมาย
ครุฑพ่าห์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 10 ลงวันที่ 14
กุมภาพันธ์ 2535)

มาตรา 14 ในระหว่างที่ยังมิได้ออกระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา 5
หรือมีพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 7 หรือมาตรา 8 การทำหรือใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์หรือ
เครื่องหมายตราตั้งให้คงเป็นไปตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ประกาศ และระเบียบว่าด้วยการนั้นต่อไป
เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 15 ผู้ใดได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์
หรือมีสิทธิใช้เครื่องหมายตราตั้งอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นยังคงมีสิทธิใช้
เครื่องหมายครุฑพ่าห์หรือเครื่องหมายตราตั้งนั้นได้ต่อไป เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราช-
บัญญัตินี้

ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจใดได้ใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ ให้รัฐวิสาหกิจนั้นแจ้งเป็นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ดำเนินการเลิกใช้เครื่องหมายครุฑพ่าห์นั้นให้เสร็จสิ้นภายในสองปี
นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 16 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

ครุฑพ่าห์ประจำรัชกาลทองคำ และจารึกพระสุพรรณ

พระราชลัญจกรพระครุฑพ่าห์ประจำรัชกาลปัจจุบัน (องค์ที่สอง) ที่ขอบรอบพระราชลัญจกรจารึกพระปรว
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามินทร์ราช" มีลักษณะกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8.4 เซ
นติเมตร ทำด้วยทองคำ 70% น้ำหนัก 1,100 กรัม มีลักษณะเหมือนองค์เดิมที่ทำด้วยงา